

Útbjóðing og mannagongdir

Oddagrein

Tá hugt verður at gongdini í málunum um bygging av V&B skipi og sandoyarferju, so skuldi tú hildið, at landið ikki hevur bygt skip fyrr. So er sjálvandi ikki, men spurningurin er bert, hvar royndirnar frá skipa og ferjubygging eru farnar? Seinasti stóri nybyggingur hjá Strandferðsluni, Ternan, varð bygdur á Tórshavnar Skipasmiðju í 1980. Hendan uppgávan varð bjóðað út bæði í Føroyum og úttanlands, og uppgávan endaði í Føroyum. At arbeiðið verður bjóðað út úttanlands útilokar ikki bygging í Føroyum. Tað einasta ið kreivst er, at landið ella reiðarið greitt setur valkriteriini upp frammanundan, so øll mannagongdin er púra greið. Tað er hamiligt at siggja jankaslugu framferð landstýrisins í hesum báðum skipabyggingarmálum, tá ein hugsar um, at landið hevur handfarið slíkar uppgávur á rættan hátt fyrr.

Vit hava fyrr sett spurnartekin við royndirnar í nýggju miðfyrisingini. Vanta royndir, so er tað enn meira tydingarmikið, at fólk duga at lita aftur um bak fyri at læra eitt sindur um, hvussu eigur at farast fram í eitt nú skipabygging, so djúpi tallerkurin ikki skal uppfinnast av nýggjum. Um tað roynda fólkid innan hetta økið ikki finst longur, so mátti eitt nú Vinnuamálastýrið og Strandferðslan um ikki annað spurt hesi til ráðs viðvíkjandi ferjubygging. Persónligur stoltleiki má víkja fyri landsins besta, so skattgjalddarans peningur ikki verður brúktur uppá dyrtkeyptar royndir, sum eru gjørdar fyrr. Tey, ið sita og taka avgerðir í miðfyrisingini og á ávisum stovnum eiga at minnst til, at tey ikki eru tey fyrstu til at traðka fótin á land í føroyskari almennari umsiting.

Stórri almennar uppgávur eiga principielt at bjóðast út. Eru ávis fyrilit, sum eitt nú samfelagsliga virðið í, at skip vera bygd í Føroyum, so kunnu hesi fyrilit takast í útbjóðingarmannagongdini. Man kann tilskila sær rætt til frítt at velja ímillum tilboðini, eins og eitt møgulegt mark fyrir prísmuni kann vera ásett frammanundan.

Almennar mannagongdir eiga at vera lættar at gjøgnumskoða. Útbjóðing av almennum arbeiði um er líka nógv ein sjálfviltja sum tað, at stjórnstjórn í almennum partafeløgum verða lýst leys, áðrenn fólk verða sett. Í seinastini hevur ikki verið samsvar millum øll tey finu orðini um innlit í almennar mannagongdir og veruleikan. Nú ætlar landsstýrismaðurin í vinnumálum at byggja ferju úttan at bjóða arbeiðið út. Fyri at vit ikki skulu misskiljast, so er tað sjálvandi best, um ein ferja verður bygd í Føroyum, men ein útbjóðing hevði givið eina ábending um tekniskt og kommersielt stóði á tilboðum. Hesin munurin skal helst ikki verða ov stórur, men munin kennir landsstýrið ikki úttan so, at arbeiðið er bjóðað út.

Helst má leggjast á annan bógv fyrir at koma hugburðinum til lívs, har gingið verður út frá, at alt verður gjørt fyrir fyrstu ferð í almennu umsitingini. Vónandi hevur Finnboði Arge lært av cost-benefit mistaknum, ið skaraði framúr við ongari tilvísing til drúga føroyska tilfarið hesum viðvíkjandi, mis-skiljing av privat/almenn og alt ov fáum fyrvörnum fyrir cost benefit kannningum sum heild. At hettar tilfarið so er vorðið útgivið úttan rættingar kann ein so bert undrast á. Ferjumálið bendir á, at tørvur er á einari politiskari leiðslu, ið tekur sína ábyrgd í álvana og kemur tað, onkur nevnið »vit eru fyrstir at royna hettar — hugburðinum« til lívs í miðfyrisingini áðrenn allar almennar royndir eru farnar í gloymbókina og skulu gerast av nýggjum.

Sosialurinn

Viðmerking:

Markið millum Bretland og Føroyar

Jóannes Eidesgaard, fólkatingsmaður í Fólkattinginum í samband við marknamálið

Det var en stor historisk dag på Færøerne i mandags, da Lagtinget enstemmigt vedtog at tilslutte sig aftalen om den maritime afgrænsning mellem Storbritannien og Færøerne. Og det var en ligeså historisk dag i tirsdags, da aftalen blev underskrevet på Tinganes i Tórshavn af den færøske lagmand og den danske udenrigsminister på den ene side og af den britiske viceudnævnelsesminister på den anden side.

Historisk fordi det var enden på en meget lang og til tider meget besværlig proces. En proces, hvor der er brugt mange kræfter og tålmodighed for at finde en løsning. En meget besværlig løsning, da parterne i startfasen af disse forhandlinger var så utrolig langt fra hinanden. Men også historisk fordi, at den var resultatet af en forhandling, som gennem de sidste fem år, har været under færøsk ledelse og initiativ. Historisk fordi den er et bevis på, hvor meget vi har mulighed for at udvikle, udbygge og stimulere vores politiske samarbejde indenfor rigsfællesskabet.

Men særdeles historisk var dagen, fordi denne er den sidste i én fase, men også den første i en ny og spændende, men endnu ukendt fase. Det kan blive den første dag i en ny udvikling, hvor det færøske

samfund får et hårdt tiltrængt erhvervsalternativ nemlig en mulig fremtidig olieindustri. Selv om aktiviteten hidtil har begrænset sig til seismiske undersøgelser, så er der dog positive indikationer. Og den britiske olieindustri har nogle af sine største fund lige syd for den nu forhandlede grænse.

Så der ligger perspektiver i Færøernes fremtid, og med denne aftale har vi taget et stort skridt i den rigtige retning.

Hvornår startede så det hele?

Ja, faktisk skal vi helt tilbage til 1901, men det første møde mellem parterne om en grænsedragning var i 1978, men det var mest for at konstatere, hvor uenig man var.

Foreliggende overenskomst omfatter ikke Rockall-Hatton plateauet. Og det er noget, der tyder på, at det kan blive noget af en udfordring at finde en løsning for dette plateau, da foruden Færøerne, Storbritannien og Irland også Island gør krav på dette område.

Siden 1990/91 har forhandlingerne stort set været sammenhængende. Dog skete der en ændring i 1994, hvor den danske forhandlingsleder trak sig tilbage, og Færøerne overtog ledelsen. Det skal i denne forbindelse nævnes, at Danmarks argumentation i retssagen om grænsen mellem

Grønland og Jan Mayen brugte den diametralt modsatte argumentation af, hvad vi brugte i vores forhandlinger med Storbritannien. I Jan Mayen sagen understregede Danmark betydningen af Grønlands kystlængde i forhold til Jan Mayen. Det var ikke et synspunkt, der gavne vores interesser.

I 1992 skete så det meget interessante og konstruktive, at Færøerne fik overdraget sagsområdet »Råstoffer i undergrunden«. Dette gav måske forhandlingerne en ekstra motivation.

Et meget vigtigt fremskridt i forhandlingerne eller rettere det væsentligste fremskridt var, da det lykkedes at få briterne til at acceptere en version af midterlinjen som den endelige grænsedragning. Men det tog din tid. I 1991 fik vi et udspil fra Storbritannien som var så vidtgående, at søkelgrænsen kun gik ca. 50 sømil syd fra Suderø. Dette udspil fik den daværende danske udenrigsminister Uffe Ellemann Jensen til at sige, at det britiske krav var så vidtgående, at man kunne stå på Færøerne og spytte ind i det område, UK gjorde krav på. Han betegnede udspillet urimeligt, og at det næppe kunne kendetegne et civiliseret land.

Men der er altså sket en ændring af den britiske op-

fattelse af en fornuftig grænse for både fiskeri og for kontinental soklen. Historikerne vil måske én dag finde ud af, hvad det var, der gjorde, at forhandlingerne efterhånden blev så konstruktive, som de blev. Var det et pres fra britiske olieinteresser, eller var det ændringerne, der kom med den nye Labour-regering.

Men ihvertfald ser det ud til, at begge parter bevidst har villet undgå, at sagen endte ved den internationale domstol i Haag.

Jeg vil derfor varmt anbefale for dette høje Ting, at man godkender denne aftale, således som Lagtinget enstemmigt gjorde det i mandags.

Jóannes Eidesgaard, MF

Ættleiðing á dagsskránni

Ole Bergmann, skrivstovustjóri á DanAdopt, fer á almennum fundi í Havn í næstu viku at greiða frá møguleikunum fyrir ættleiðing, og øðrum, ið hevur við ættleiðing av útlendskum børnum at gera

TURID KJØLBRO

Mánakvöldið í næstu viku verður almennur fundur á Hotel Hafnia um ættleiðing av útlendskum børnum til Føroya. Ole Bergmann, skrivstovustjóri á DanAdopt, ið er ein av teimum trimum felagsskapunum, sum formidlar ættleiðing av útlendskum børnum til góðkend foreldur eitt nú í Føroyum, greiðir frá møguleikunum fyrir ættleiðing, sum teir eru júst nú.

DanAdopt hevur samstarv og sambond í tólv londum í Asia, Europa og Suðuramerika. Í fjør skipaði felagsskapurin fyrir 248 ættleiðingum, íroknað tveimum til Føroya. Síðani 1970 hevur DanAdopt staðið fyrir 96 ættleiðingum av børnum úr ymsum londum til Fø-

roya.

Tað er ymiskt, hvussu leingi fólk, ið skulu ættleiða, verða noydd at biða. Eftir at foreldrini eru góðkend, kunnu tey biða í nakrar vikur, men eisini uppi tvey og eitt hálvt ár, áðrenn tey fáa eitt barn í uppskoti. Síðani skulu tey aftur biða til barnið kemur heim, og tað kann taka ein mánað, men eisini 15. Ættleiðing er tískil eisini ein spurningur um at hava gott tol. Kortini fekk DanAdopt í 1998 268 nýggjar umsóknir um ættleiðing.

Á fundinum á Hafnia mánakvöldið, ið verður kl. 19.00, fer Ole Bergmann at greiða frá, hví tað tekur so langa tíð at ættleiða eitt barn úr útlandinum, tá ið øll vita, at so nógv neyðstødd børn eru úti í heimi. Hann fer at

royna at greiða frá bakgrundini hjá børnunum og somuleiðis frá nøkrum av trupulleikunum, tey hava í viðförinum, tá ið tey koma við storkinum til hin endan av klótuni.

Fólk, ið ætla at ættleiða, foreldur, ið longu hava ættleitt, og onnur áhugað, kunnu seta Ole Bergmann spurningar av avskyns slagi.

Í hesi vikuni er Mrs. Jai-Sita Panigrahi, ið DanAdopt hevur neyvt samstarv við, á vitjan í Føroyum. Hon er úr Mumbai í India, og rekur barnaheimið Bal Vikas, ið úttan iva nógv ættleiðingarforeldur kenna. Á ferðini í Føroyum vitjar hon familjur, ið hava ættleitt børn frá Bal Vikas.

REPROZ
GRAFISKAR LOYSNIR

Tel +298 31 95 40
Fax +298 31 75 41
Alt innan prentleitur

Mail: jakzac@post.olivant.fo